

Leenamaija Ojala

Kyky-projekti kehitti oppilaitosten ja yritysten yhteistyötä

ja loi pohjaa alueelliselle osaamisen kehittämiseksi

Tekninen kehitys muuttaa jokaisen työtehtäviä ja jopa ammattien rakennetta. Elinikäistä ammattia tuskin enää on. Työikään mahtuu useampiakin ammatteja ja niiden sisällä lukuisia työtehtäviä. Jokainen joutuu jatkossa hankkimaan uuden ammatin keskimäärin 10 vuoden välein. Ihmiset tarvitsevat uuden koulutuksen aina vaihtaessaan tehtäviä. Tämä merkitsee sitä, ettei pelkällä työhön liittyvällä koulutuksella enää selviää. Tarvitaan myös yleisempää oppia, joka puolestaan auttaa oppimaan uusien työtehtävien vaatimuksia. Selvitäkseen muuttuvassa työelämässä jokainen joutuu elinikäisen oppimisen polulle. Hyvin huollettu osaaminen on myös tämän päivän työpaikkaturva.

Monissa yrityksissä on tiedostettu henkilöstön osaamisen kehittämisen tarve, mutta erityisesti pk-yrityksissä on puuttunut oma osaaminen ja resurssit hoitaa asiaa. Opiskelu ja ammattitaidon kehittäminen on jäänyt kunkin yksilön oman aloitteellisuuden varaan. Tällöin yhden ihmisen kouluttautuminen jää helposti organisaatiosta irralliseksi. Koko yrityksen tarvitsemaa osaamista ei kehity. Yrityksen osaaminen on kuitenkin kilpailukyvyyn ja sen myötä syntyvien työpaikkojen perusedellytys.

Korkeakoulut ja oppilaitokset ovat löytäneet uuden markkinan alueensa elinkeinoelämästä. Auttamalla yrityksiä selvittämään omia osaamistarpeitaan ja tuottamalla näihin tarpeisiin oppia oppilaitokset saavat samalla kipeästi tarvitsemaansa tietoa tulevista osaamistarpeista, mikä auttaa suuntaamaan myös nuorten koulutusta tuleviin työelämän tarpeisiin.

Oppilaitokset oppimaan

Oppilaitokset ovat myös tiedostaneet omat oppimistarpeensa. Yritysyhteistyö edellyttää oppilaitosten opettajilta uusia tietoja ja taitoja. Näiden hankkimiseen neljä oppilaitosta, Hämeen ammattikorkeakoulun Valkeakosken teknillinen oppilaitos, Kouvolan liiketalouden ja ulkomaankaupan instituutti, Turun teknillinen ammattikorkeakoulu ja Vaasan teknillinen oppilaitos käynnistivät tämän vuoden alussa yhdessä Teknillisen korkeakoulun Koulutuskeskus Dipolin kanssa ns. Kyky-projektin, jossa 30 oppilaitoksen opettajaa on opetellut toimimaan alueellaan "osaamisen kehittämisen konsulttina" ja työskentelemään yhdessä alueen yritysten kanssa. Mukana ohjelmassa on ollut myös konsulttiyritys Management Systems Oy. Hanketta on rahoittanut Opetusministeriö.

Oppimassa asiakkaan kanssa

Kukin oppilaitos on valinnut 5-7 alueensa yritystä, joista kustakin ohjelmaan osallistui 4-6 yrityksen johtohenkilöä. Opettajat ja yritys ihmiset ovat muodostaneet oppimistiimejä, jotka ovat selvittäneet kunkin yrityksen kehittämistarpeita, analysoineet tulevia muutoksia ja niistä aiheutuvia osaamistarpeita, miettineet erilaisia ratkaisuja kunkin yrityksen kehitys- ja osaamistarpeisiin sekä etsineet sopivia, osaamistarpeet täyttäviä koulutusmoduuleja omasta oppilaitoksestaan tai tässä projektissa muodostuneesta oppilaitosverkostosta.

Toiminnasta oppimisen ohessa opettajat ovat osallistuneet erilaisiin koulutustapahtumiin, joissa on annettu "työkaluja" käytäntöön sovellettavaksi. Näistä koulutusmoduuleista on vastannut Teknillinen korkeakoulu,

jonka Tuotantotalouden laitos on osallistunut opettajien koulutukseen. Korkeakoulun professorien lisäksi opetusta ovat tuottaneet useat yritysten edustajat ja konsultit, joiden käytännön kokemus on ollut arvokas lisä opetuksessa.

Organisaatioita ja liiketoimintaa koskevan opin lisäksi opettajat ovat hankkineet henkilökohtaisia valmiuksia toimia konsulttina ja aikuisopiskelijoiden opintoneuvojina. Näitäkin taitoja on harjoiteltu käytännössä sekä erilaisissa roolileikeissä.

Myönteisiä kokemuksia

Kyky-projektin kokeiluvaihe on ollut käynnissä vuoden 1995 alusta lähtien. Tähän astiset kokemukset ovat olleet varsin myönteisiä. Opettajat ovat raportoineet oppineensa uutta ja ajattelemaan uudella tavalla, ymmärtämään liiketoimintaa ja yritysten tulevia osaamistarpeita sekä työskentelemään tiimeissä. Muina myönteisinä tuloksina voidaan mainita seuraavat seikat:

- oppilaitosten ja erityisesti pk-sektorin yhteistyö ja verkosto on kehittymässä,
- alueellinen yritys-oppilaitosyhteistyö on parantunut ja lisääntyy kaiken aikaa
- oppilaitokset ovat oppimassa, miten tarjotaan koulutuspalveluja yritysmarkkinoille,
- oppilaitokset ovat tiedostaneet kehittymistarpeitaan,
- oppilaitokset ovat saaneet arvokasta tietoa tulevista osaamistarpeista myös nuorten opetuksen kehittämiseen,
- mukana olleet yritykset ovat oppineet entistä paremmin ymmärtämään omia osaamistarpeitaan ja hakemaan osaamisen kehittämiseen apua oppilaitoksista.

Kohti jatkuvaa oppimista

Kyky-projektin kokeiluvaihe päättyi syksyllä 1995. Useat opettajat haluavat jatkaa opin tiellä ja hankkia lisäoppia nyt aloittamistaan aihepiireistä. Monella opettajalla on tavoitteena jatko-opinnot ja jatkotutkinto (lisensiaatti ja tohtori), usea tavoittelee välietappina ns. PD-tutkintoa eli ammatillisen pätevöitymisen diplomia, joka on 40 opintoviikon mittainen kokonaisuus, jossa opintojen sisältö on melko vapaasti valittavissa. PD-opintojen on kuitenkin oltava korkeakoulun ja P13-lautakunnan hyväksymiä.

Useimmat mukana olleet opettajat tavoittelevat kuitenkin uutta oppimisen ja kehitystoiminnan johtamisen diplomia (Master of Learning and Development, MLD), joka on Suomessa uusi Teknillisen korkeakoulun tarjoama opinto-ohjelma. MLD-opinnot muodostuvat 20 opintoviikosta, joista suuri osa toteutetaan kuitenkin etä- ja itseopiskeluna. TKK:n MLD-ohjelma toteutetaan yhdessä kahdeksan muun eurooppalaisen korkeakoulun kanssa. Nämä muodostavat ns. Euresforra-verkoston, jossa kukin korkeakoulu on sitoutunut vastaavan ohjelman osalta yhtenäisiin oppimistavoitteisiin. Opiskelijat voivat myös suorittaa osan opinnoista missä tahansa Euresform-verkoston korkeakoulussa. Opintoja voi painottaa niin yksilöllisesti, että MLD-ohjelma sopii sekä oppilaitosten ja korkeakoulujen opettajille että yritysten johto- ja kehitystehtävissä toimiville.

Kyky-projektin kokeiluvaiheenkin opinnot on suunniteltu siten, että niitä voidaan ainakin osittain hyödyntää kaikissa oppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen opettajien jatko- ja täydennysopinnoissa.